

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt XLVII. Multos immaturam mortem obire, qua, ob delictum, digni, &
non iam innocentes sunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

Cap. XLVII. Multos juvenes, quia nocentes, morte jussu tolli, 517

nostri custodis officium est, ut nos in terram viventium introducat, quò introitus non patet, nisi per mortem. Maxime igitur curat nos in morte, quam conatur in conspectu Domini facere pretiosam. Iubet Christus, si pes vel manus nos scandalizet, eas abscindere, si oculus, illum nos eruere. Si nos ipsi nobis parcere non debemus, cur Angelus in pædagogum datus parcat, & morbum tollat, per quem mors venit, quæ nos ad cælum transmittit? Docet S. Thomas, Christum non habuisse Angelos custodes, sed ministros: nam ut Deus, erat ipse custos Angelorum, ut homo secundum animam fuit beatus, & ita non indignit custodibus secundum corpus, satis superque à Verbo diuino hypostaticè vnito protegebatur. Poterat igitur se etiam contra mortem, & multò validiùs, quàm vllus Angelus custos, si quem habuisset, protegere, & tamen id non fecit, sed sponte morti se obtulit, dicens: *Ego animam meam pono. Cur? quia sic oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam corporis sui: immò sic & nostras animas in eandem gloriam introducere. Tantum ergo abest à seuitia Dei, mors innocentum, ut etiam à favore & amore illius proficiatur: non quòd tales morte, sed quòd vitâ dignos iudicet meliore. Non aufert talentum plumbi, qui talento id auri commutat. Non injuriam, sed gratiam facit, qui morbis, qui catenis, qui carcere liberat, qui valetudinem, qui libertatem donat. Si laboranti grata est quies, si ambulanti jucundum hospitium; si seminanti messis optata; debet etiam mors homini non grauis videri, per quam ad quietem, ad mansionem, ad messem præmiorum peruenitur. Loquimur enim de morte hominis innocens, qui quia in benedictionibus seminat, de benedictionibus & metetur.*

CAPVT XLVII.

Multos immaturam mortem obire, qua, ob delictum, digni, & non iam innocentes sunt.

Petrus & Charon duo sunt piscatores hominum: vterque suam cymbam, vterque suos pisces habet: ille filios Ecclesie, iste filios mortis, vehit siue sint filij Ecclesie, siue

Matth. 18:

S Thom. 1. p. 1.
q. 113, art. 4.
ad. 1.

Luc. 24. 16.

I.

Tet 3

sive non. De Ethnicis, quidam mortem indignè tulerunt, voluissentque numquam mori; at cur illi semper viverent, si Christiani debent mori? In Ecclesia autem, sicut in reti pisces, quidam sunt boni, quidam mali. Boni mortem optant, ut portum, mali formidant, ut principium calamitatis, quare & ipsi vellent semper vivere. Sed meritò non annuit eorum votis Dominus. Nam si justos atque innocentes, sine injuria, immò peculiari gratia misericordiaque Dei, ante tempus, vita privari constat, quid iam dicemus, si impios subinde celeriter emori videamus? Nemo indignatur magistratui aut Principi, cum audit ab eo furem ad patibulum, latronem ad rotam, veneficam ad rogum esse condemnatam; quis Deo succensibit idem facienti? Ipsa saepe matres filijs suis mortem optant, cum malè se gerunt; & natos numquam fuisse cupiunt: quid mirum est, si Deus mortem illis infert, qui mortem & mille grauiora mernerunt? Profectò, sicut justos ad præmia, ita impios rapit ad supplicia, quandocumque illi videtur. Tu ipse gallinam, quæ oua non parit, mactas: arborem, quæ fructum non facit, excindis; & te Deus non excindat, tot annis nullum fructum facientem? Narrabo, quod docti pijque Authores his verbis narrauerunt.

II.

Ex Limona
rio Ioan. Eui-
rati refert
Matth. Ra-
der. part. I
Virid. Annot.
ad 1. Febr.

Pæmen religiosissimus erat Anachoreta, ad quem, conscientia tranquillenda causâ, venerat Agathonicus Praeses Cœnobij S. Sabba, quem nocte appetente in proximum dimisit spelæum. Seniebat tam atrox hiems, & Agathonicus per noctem frigore obrignerat. Postea à luce conuenit illum Pæmen, ad quem Agathonicus: Ignosce Pater: & Pæmen: Quid est fili? & Agathonicus: Duram pertuli noctem. frigore concretus propè perij: Ego, inquit Pæmen, frigus nullum sensi. Quid ita, inquit Agathonicus, non frixisti? etiam nudus? Leo, inquit Pæmen, iuxta ad latus accubuit, & me calefecit. Enimverò à feris olim discerpendus sum. Nam cum pastorem ouium quondam agerem, vidi peregrinum à canibus inuadi, discerpi & deuorari, nec succurri misero, cum possem, nec prohibui. Decretum ergo diuinitus est, ut ego quoque pari mortis genere, occumbam. Post triennium inde discerptus interijt. Miraculo par erat, inter leones, Danielis instar, dormire. Hoc miraculum, aut certè calefacientis leonis beneficium ingenuè confessus est Pæmen. Ne tamen superbè illud jactare

jactare videretur, etiam illud alterum adjecit, nempe reuelatum sibi esse crudele, sed iustum, mortis suæ genus, vt, quâ mensurâ mensus erat, eadem & ipse sentiret sibi à Deo remetiri. Porro illud seu miraculum, seu calefacientis leonis beneficium etiam istud habebat, vt quotidie illum aduentans bestia mortis suæ commoneret, à qua, cum statutum diuinitus tempus immineret, erat lacerandus. Quis hinc crudelem vult Deum potius, quàm iustum appellare? permisit illum à leonibus occidi, qui fratrem suum permiserat occidi à canibus.

An non & Prophetæ leonem immisit? Prophetam de Iuda Prophetes de Bethel deceperat, & Dei autoritate interposita ad comedendum secum impulerat. *Cumq; sederent ad mensam,* 3^a Regi³, 26 factus est sermo Domini ad Prophetam, qui reduxerat eum. Et exclamauit ad virum Dei, qui venerat de Iuda, dicens: *Hæc dicit Dominus: Quia non obediens fuisti ori Domini, & non custodisti mandatum quod præcepit tibi Dominus Deus tuus, & reuersus es, & comedisti panem, & bibisti aquam, in loco, in quo præcepit tibi, ne comederes panem, neque biberes aquam, non inferetur cadaver tuum in sepulchræ patrum tuorum. Cumq; comedisset, & bibisset, strauit asinum suum propheta, quem reduxerat. Qui cum abisset, inuenit eum leo in via, & occidit, & erat cadaver eius proiectum in itinere: asinus autem stabat iuxta illum, & leo stabat iuxta cadaver.* Mirum quàm velit præcepta sua custodiri Deus. Prophetæ, iste, fuit vir Dei; missus est à Deo in Bethel; liberè, quæ Deus mandarat, coram Ieroboam edixit, de sacerdotibus excelsorum ipsis immolandis. Iustus comprehendi à rege manum extendente, miraculo obrigentis brachij regis, iterumque restituti, liberatus est; inuitatus ad prandium & munera capienda à rege, constanter repudiauit. dixitque: *Si dederis mihi mediam partem domus suæ, non veniam tecum, nec comedam panem, neque bibam aquam in loco isto: sic enim mandatum est mihi in sermone Domini præipientis.* Hic talis propheta, qui jam abierat, in via deprehensus ab alio Propheta Bethel & inuitatus, denuò negauit se venturum, & causam addidit, prohibitionem Domini; *non possum reuerti* inquit, hic inquam, talis deceptus redijt non antè, quàm alter dixit: *Et ego propheta sum similis tui: & Angelus locutus est mihi in sermone Domini*

III

3ª Regi³, 26

mini dicens: *Reduc eum tecum in domum tuam, ut comedat panem, & bibat aquam.* Quid faceret, existimans mandatum esse Domini? Rediit, & ecce ille ipse, qui eum fefellerit, mortem ei prae-dixit; & mortem horrendam à terribili bestia inferendam. Ita, nimirum peccata, quae apud homines parvi sunt, aut etiam omnino excusantur, graui tamè morte digna sunt in iudicio diuino.

IV.
 Act. 5. 5. *Quis non horruit mortem Ananiae & uxoris eius Sapphirae, ante pedes D. Petri cadentium, & repentina morte expirantium? Non indicarunt totum pretium agri, & mendacem fraudem morte subita luerunt. Quid mirum? dudum monuit diuinus Spiritus: Os quod mentitur, occidit animam, ut adeò illud ipsum os, quo spiramus, mortis causa efficiatur. Non occidit autem hos coniuges Petrus ferro, sed verbo, nam, ut D. Gregorius ait: increpando utriusque coniugi vitam abstulit, qui reddidit Thabita orando. Idem videtur, aut fortasse plus dicere Cassianus, dum ait, ore Apostolico eos occisos. Alij aiunt, Ananiam coniugemque eius ab Angelo percussos. Ita mentiende meruerunt. Quare D. Petrus non imprecatus est mortem, sed Spiritu Prophetico iudicium Dei dumtaxat annuntiavit, ut S. Hieronymus sentit, contra Porphyrium Petro calumniam crudelitatis impingentè. Quin, ut etiam in hac ipsa tam terribili morte diuinam agnoscas bonitatem, sunt, qui doceant, Ananiam ac Sapphiram morte temporali & extemporali affectos, ut aeternam euaderent. Digne erant, inquit Origenes, in hoc saeculo recipere peccatum suum, ut mundiores exeat ab hac vita mundati, castigatione sibi illata, per mortem hominum, quoniam credentes erant in Christum. Petrus Damianus, tamquam nouos credentes, morte corporis tantùm ple-xos scribit his verbis: *Et quidem illi, utpote rudes, & ad fidem de nouo venientes, necdum fortasse ad plenum Euangelicae praecepta didicerant; nec dum enim sacri nouae doctrinae codices ad publicum in commune praecesserant: attamen qui in ipso Fidei tyrocinio quodam modo simpliciter peccauerunt districto quidem, sed pio iudicio sola, ut credimus, sunt corporis morte mulctati.* Fauet huic sententiae etiam D. Augustinus, dum simul agens de Corinthio, quem Paulus tradidit Satanae in interitum carnis, ita à pari ratiocinatur. *Quid ergo agebat Apostolus, nisi ut per interitum carnis, saluti spirituali consule-**

IV.

Act. 5. 5.

Sapi. 1. 11.

S. Greg. li. 2.

dial. cap. 30.

Cassian. li. 7.

Instit. 6. 40.

Orig. Tract. 8. in Matth.

Petr. Dam. epist. 15

S. Augustin. lib. 3. contr. Parmen. c. 3. 1. Cor. 5. 5.

Cap. XLVII. Multos juvenes, quia innocentes, morte justè tolli. sicut
consuleret, ut sine aliqua pœna, vel morte corporali, sicut Ananias
& uxor eius ante pedes Apostoli Petri ceciderunt, siue per pœnitenti-
am, quoniam Satana traditus erat, interimeret in se sceleratam car-
nis concupiscentiam. Quod si ita est, quàm benignum fuit judi-
cium Dei, quo pœnâ æternam alioqui debitam temporali morte
compensauit? Quò etiam tendere videtur S. Hieronymus, cum
declans, bis Deum non punire in idipsum, probabile ducit, non
paucos de submersis in diluuiò, vel mari rubro, & de crematis in
Pentapoli, mortem æternam euasisse. Hoc, inquam, si ita est,
quis non intelligit, quanta sit puniendi clementia, loco æternæ
mortis, plectere morte temporali? Quòd si etiam omnino con-
trarium sentire placet, sufficientem Deus habuit causam, hos
coninges utraq; morte puniendi, ad exemplum primitiua Ec-
clesiæ, ne leue putaretur esse, si quis Spiritui sancto mentiatur.

S. Hieronymus
in cap. i.
Nahum.

Quædam poma cortice sunt eleganti, cum parte rubent,
parteque flauent altera, sed intus verminant. Sunt & homines
quidam, externo vultu habituque, sanitatem corporis, aut
virtutem præ se ferentes, intus autem pleni sunt morbis & vi-
tiji animi, velut ossibus mortuorum, instar sepulchri dealbati;
qui pelle ouina lupum tegunt, & angelico vultu Alastorem abs-
condunt. Illi si subito casu pereant, si fluctibus hauriantur, si
de fenestra cadant, si præcipitentur per scalas, si cum equo la-
bantur, & opprimantur, si globo traijciantur plumbeo, si alio
quouis infortunio intereant præter hominum opinionem; pos-
sunt fortasse ita tegere ac dissimulare vitia sua foris, ut homini-
bus videantur innocentes (quod etsi essent, Deo tamen ut supra
dictum est, causæ essent, eos è vita euocandi) reipsa tamen sa-
pissimè non sine delicto sic extinguuntur. *Leges publicæ*, ait La-
ctant. lib. de ira c. 20. *manifestos reos damnant: sed plurimi sunt,*
quorum peccata occultantur; plurimi qui delatorem comprimunt aut
precibus aut premio; plurimi, qui iudicia eludunt, per gratiam vel
potentiam. Quòd si eos omnes, qui humanam pœnam effugiunt, cen-
sura diuina damnaret; esset homo aut rarus, aut nullus in terra. Sed
cum maxima & utilissima sit Dei patientia; tamen quamuis serò no-
xios punit, nec patitur longius procedere, cum eos inemendabiles esse
proiderit.

V.

V V V

Multa

VI.

Multa occurrunt alia in diuinis libris exempla, Dei reos vivere ulterius non patientis, sed vel hominum manu, vel bestiarum sauitia punientis. Pauperculus in sabbato ligna per solitudinem collegerat, & in carcerem coniectus, iussu Domini lapidatus est. Nadab & Abiu filij Aaron perierunt, quia igne alieno sacrificauerant. Oza, ob Arcæ contactum, percussus est: Heli, ob nimiam in filios indulgentiam, sella cadente, extinctus est. Dathan & Abiron humo absorpti sunt, quia in Moysen pernicaces fuere. Achan, ob anathema furto reconditum, lapidibus obrutus est. Dan. 13. si quis non vidisset, duos senes peccauisse, quis eorum lapidatione non fuisset commotus? At Daniel eorum facinora egregie detexit. Post Vriæ homicidium, & adulterium cum vxore eius, cum ad exprobrantem Prophetam.

2. Reg. 12. 13. Nathan diceret Dauid: *Peccasti Domino: dixit Nathan ad Dauid: Dominus quoque transfudit peccatum tuum: non morieris.* Ergo moriturus fuerat, nisi poenitentiam egisset. Nec tamen omnino impunitus fuit, addidit enim Nathan: *Verumtamen, quoniam blasphemare fecisti inimicos Domini, propter verbum hoc, filius qui natus est tibi, morte morietur. Et reuersus est Nathan in domum suam. Percussit quoque Dominus paruulum, quem pepererat vxor Vria Dauid, & desperatus est. Deprecatusq; est Dauid Dominum pro paruulo: & ieiunauit Dauid ieiunio, & ingressus seorsum, iacuit super terram.* Neque cum senioribus quidem voluit comedere. Hunc luctum ille intulit, cuius fuit homicidio cumulatam adulterium punire.

VII.

Ex quo exemplo discunt parentes, etsi sine propria culpa moriantur eorum infantes, non tamen mori sine culpa aliena. Atque hæc est malitia etiam in peccato parentum, quod poena illorum etiam in filios redundet; vix tamen vmquam id parentes agnoscunt, vix ea causa dolent, aut in confessione sese accusant. Accusabunt autem eos filij in iudicio, qui etsi, ob baptismi gratiam, salutem sunt consecuti, non tamen peruenerunt ad illum gloriae gradum, quem consequi potuissent, si vita illis fuisset prolongata. Adde igitur etiam de hoc tristari debere parentes, quod si non cultro, nec veneno, tamen sceleribus suis proprios liberos occiderint. Ob quæ autem peccata parentum,

filij

filij moriuntur? 1. Ob adulteria, vt Davidis paruulo contigit. Dolent sæpe patres, quia putant suos; gauderent si scirent eos alienos: non vult Deus, vt decepti alant adulteris cuculis suos fœtus. 2. Ob vota, quæ alteruter coniugum emissa violauit matrimonio ineundo. 3. Ob impedimenta occulta etiam matrimonij ex affinitate, vel consanguinitate. 4. Ob iram matris in filium redundantem. 5. Ob nimium amorem in filios, propter quos parentes damnarentur, & sæpe peccant illos nimis comendo, illis thesaurizando, &c. 6. Ob gulam prægnantium, dum noxia vorant, dum intemperanter bibunt. 7. Etiam ob aliam Dei admonitionem, ne in delictis pergant. Hæc agnoscere & considerare deberent; sed non faciunt. Addo eam esse hominum peruersitatem, vt, si chara sua pignora amittant, Deo peccata vindicante, non solùm non agnoscant, se id apud Deum meruisse: verùm vt etiam de alijs id ipsum occisorum filiorum suorum crimen suspicentur & iudicent. Iam enim hunc se suspectum habere dieunt, jam illum; nunc isti tamquam veneficæ, nunc illi tamquam maleuolæ causam ascribunt. Sibi ascribere deberent, cùm nôrint Deum etiam totum genus humanum, ob peccata primorum parentum morte puniuisse. *In Gen. 2. 17.*
quocumque die comederis ex eo (ligno scientiæ boni & mali) morte morieris. Innumeræ occurrunt historiæ eorum, qui ob peculiare delictum morte non solùm à magistratu ciuili, sed etiam à Deo puniti sunt, quemadmodum & tempore D. Pauli, qui de eiusmodi iudicio loquens indignè SS. Eucharistiam sumentium scribit: *Qui manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit, non dijudicans corpus Domini. Ideò inter vos multi infirmi, & imbecilles, & dormiunt multi.* Nam dormire, significat, hoc loco, mortuum esse. Vitam ergo alijs afferens panis vitæ, indignè sumentibus in causam mortis conuertitur, tanta scelerum malitia existit. Viderint ergo qui Iubiléo abusi non communicarunt dignè, an non vitam sibi ipsis abbreviârunt? Videant, qui longam vitam optant, an non Pœmenis talione; Prophetæ de Iuda inobedienciæ mantelum quærentis; Ananiæ & Sapphiræ Petro Summo Pontifici mendacio dicto, in dispensationibus impetrandis; ligna colligentis & festum frangentis; Nadab, Abiu,

524 Cap. XLVIII. Iuuenes mori, nec contra naturam esse,
Ozæ, Achan, irreligiositate, Heli indulgentia mortem promo-
ueant.

C A P V T XLVIII.

*Alia causa, ob quas iuuenes moriuntur saepe ante senes, tum
ex natura, tum è diuina iustitia petita.*

I.

Nimi causa quidam rei rusticæ ignarus ex vrbe in rus
ambulauit, ibi villicum vidit gramina metentem. Vno
ictu variæ herbæ floresque varij cædebantur, & pro-
cumbebant. Nam herbarum aliæ jam adoleuerant; aliæ lacten-
tes quodammodo, & tenellæ erant. Florum nonnulli folia om-
nia explicauerant, alij in suis adhuc folliculis contexti se se col-
ligebant. Denique & eminentes, & vix è terra emergentes
plantæ eadem falce secabantur. Quo viso imperitus ille, villi-
cum messorum inculare cœpit, tamquam imprudenter, vno ictu,
& matura pariter, & immatura meteret. Existimabat enim,
herbas nouellas nondum excindendas, donec in parem cum
alijs magnitudinem excreuerent. Plus enim tunc villicus fœni
collecturus videbatur. Villicus accusationem audiens risit, &
vicissim accusatorem de inscitia rei rusticæ accusauit. Quæ enim
falx id discrimen faceret, vt humilioribus parceret herbis, & al-
tiores segregaret? Ita natura exigit, & ars præscribit, vt parua
magnaque germina, nullo discrimine habeantur. Idem facit
mors, quæ sceptrâ ligonibus æquat. Nam omnis caro fœnum, & omnis
gloria eius, quasi flos agri. *Exsiccatum est fœnum, & cecidit flos,
quia spiritus Domini sustulit in eo. Verè fœnum est populus, exsicca-
tum est fœnum, & cecidit flos.* Vt ergo in fœno omnis generis her-
bæ sunt & flores, sic inter eos qui mortis falce succiduntur, om-
nis generis & ætatis homines esse oportet. Mors à Poëtis, per
antiphrasin Parca vocatur, quia nemini solet parcere. Nulli
itaqua sexui, nulli conditioni aut fortunæ blanditur. Non illam
vires superant, non diuites pecunijs corrumpunt; pueros rapit
& adultos, viros ac feminas; dominos & seruos; diuites & pau-
peres; doctos & indoctos. Qui igitur aliquem mori dolet, ge-
nitum quoque fuisse dolere debet. Natura hæc est, nascimur vt
moriâmur; immò, vt quidam dixit: *Nascentes morimur, finisq; ab
origine*

Isa. 40. 6.